

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 109

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1534 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	5
• Dışişleri Komisyonu Raporu	6
• Muhalefet Şerhi	8
• Teklif Metni	9
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	9
• Anlaşma Metni	10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 410831 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

09/01/2019

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1534)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

GENEL GEREKÇE

30 Ocak 2018 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması" kapsamında egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askerî ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, Taraflar arasında askerî ve savunma iş birliği sağlanması ve aynı zamanda bu alanlardaki iş birliği uygulamalarının ayrıntılarının müteakiben akdedilecek tamamlayıcı uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve diğer düzenlemeler ile belirlenmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında askerî eğitim ve öğretim, karşılıklı ziyaretler, tatbikat ve eğitimlere katılım sağlanması, savunma sanayi, askerî istihbarat bilgilerinin mübadelesi, lojistik destek, askerî tıp ve sağlık hizmetleri, muhabere, elektronik ve bilgi sistemleri, barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları ve terörizmle mücadele gibi savaş haricindeki harekâtlar, haritacılık ve hidrografi, mesleki gelişim amaçlı personel mübadelesi, askerî, bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımı ile Anlaşmada belirtilen diğer konularda iş birliğinin tesis edilmesi ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-1441

4 Ocak 2019

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

30 Ocak 2018 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

14/10/2019

Esas No: 2/1534

Karar No: 80

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 4/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması”, 9/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur, 14/1/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilen 2/1534 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 10/10/2019 tarihli 11’inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; Türkiye ve Kamerun silahlı kuvvetleri arasında karşılıklı ziyaret, eğitim ve tatbikatlara katılımın sağlanması ile savunma sanayii, askeri istihbarat bilgilerinin değişimi, lojistik destek, barışı koruma, insani yardım ve deniz haydutluğuyla mücadele gibi alanlarda bilgi ve tecrübe paylaşımını teminen imzalanan Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Kamerun’un, Sahraaltı Afrika’yla giderek gelişen ilişkilerimiz açısından önem verdiğimiz ve iş birliğimizi hızla geliştirmeye çalıştığımız bir ülke olduğu,

2010 yılında Kamerun’un başkenti Yaunde’de büyükelçilik açtığımız, buna karşılık Kamerun’un da geçtiğimiz yıl Ankara’da büyükelçiliğini açtığı ve karşılıklı olarak misyonlarımızın açılmasıyla ilişkilerimizin yeni bir ivme kazandığı,

Kamerun’un doğal zenginlikleri ve yetişmiş insan gücü bakımından önemli bir potansiyele sahip olması yanında güvenlik, savunma, sağlık, ekonomi, kültür ve eğitim gibi birçok işbirliği alanına sahip olduğu,

Ticaret hacmimizin 2018 yılında bir önceki yıla nazaran yüzde 30 artış gösterdiği, karşılıklı ticaretimizle birlikte iş adamlarımızın, iş insanlarımızın Kamerun’daki yatırımlarının da arttığı, bu yatırımlar çerçevesinde bir yatırımcımızın Kamerun’da 50 bin kişi kapasiteli bir stadyum inşa ettiği, bir firmamızın önemli yol projeleri üstlendiği, diğer Türk firmalarımızın hastane inşası ve enerji üretimi projelerine kısa sürede başlayacak noktada olduğu,

Kamerun’la ticari ilişkilerimizi tamamlayıcı nitelikte diğer alanlarda da yeni iş birliği alanları teşkil etmenin hedeflendiği, bu bağlamda ülkemizin artan savunma sanayisi kapasitesinin ve gelişen askeri eğitim tecrübemizin getirdiği imkân ve fırsatlardan istifade ederek terörle mücadele eden Kamerun’un askeri kapasitesine de askeri iş birliğimizi güçlendirmek suretiyle katkıda bulunmak istediğimiz, bu anlayışla geçen yıl Kamerun Savunma Bakanı’nın ülkemize ziyaretinin ve akabinde Savunma Sanayisi İş Birliği Toplantısının düzenlenmesinin önemli bir milat olduğu,

Kamerun’un, Uganda gibi savunma sanayisi pazarımız açısından önemli bir ülke olduğu,

Askerî Çerçeve Anlaşması'yla; iki ülkenin Silahlı Kuvvetleri arasında askerî eğitim ve öğretim, karşılıklı ziyaretler, tatbikat ve eğitimlere katılım sağlanması, savunma sanayisi, askerî istihbarat bilgilerinin mübadelesi, lojistik destek, askerî tıp ve sağlık hizmetleri, muhabere, elektronik ve bilgi sistemleri, barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğuyla mücadele operasyonları ve terörizmle mücadele gibi savaş haricindeki harekâtlar, haritacılık ve hidrografi, mesleki gelişim amaçlı personel mübadelesi, askerî, bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımının amaçlandığı,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya ve Karabük Milletvekili Niyazi Güneş teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	Denizli	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Tulay Hatimoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>
Adana	Ankara	Ankara
(Muhalefet şerhi vardır)		
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>
Erzurum	Eskişehir	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Aziz Babuşcu</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Yunus Emre</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Zafer Sarıkaya</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	<i>İsmail Özdemir</i>
İstanbul	Karabük	Kayseri
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhim aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/1534 - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ne Muhalefet Şerhimdir:

Kamerun, 5 Mayıs 1960'ta bağımsızlığını kazandıktan sonra ülkede demokratikleşmeye yönelik girişimler zayıf kalmıştır. 1975'ten 1982'ye kadar Kamerun Başbakanlığı yapan, 1982'den bu yana Devlet başkanlığı görevini sürdüren Paul Biya, Anayasa değişikliği ile devlet başkanlığı seçilme sınırlamalarını kaldırarak ve yargı üzerinde denetimini artırarak ülkedeki tek adam rejiminin de mimarı olmuştur.

Kamerun, dünya çapında insan hakları alanında "özgür olmayan ülke" statüsünde bulunmaktadır. Kamerun'un İngilizce konuşulan Anglofon bölgesine İngilizce bilmeyen öğretmenlerin ve yargıçların atanmasından sonra bölge halkı sokak gösterileri yapmıştı ve bu gösteriler Biya Hükümeti tarafından şiddetle bastırılmıştı. Ekim 2016'dan bu yana Anglofon Bölgesi'nde çatışmalar yaşanmaktadır. Birleşmiş Milletler verilerine göre şimdiye kadar en az 600 sivil katledildi. 200'e yakın Kamerun askeri hayatını kaybetti. 437.000 Anglofon Kamerunlu evlerini terk etti. Binlerce Anglofon öğretmen, sendikacı, gazeteci fikirlerinden dolayı askeri mahkemelerde yargılandı ve cezaevlerine atıldı.

Diğer yandan siyasi istikrarsızlıktan faydalanan IŞİD'in Batı Afrika yapılanması Boko Haram da bölgede saldırılarını arttırmış özellikle 2014-2017 yılları arasında Kuzey Kamerun'da 240.000 kişi yerlerinden edilmiştir. Boko Haram saldırıları sonucu binlerce sivil hayatını kaybetmiştir.

Kamerun'da yaşanan sistemli insan hakları ihlalleri sebebiyle ABD'nin de Kamerun'a sağladığı askeri yardım programı kesintiye uğramış ve insan hakları ihlallerinin devam etmesi durumunda Kamerun'a sağlanan askeri yardımların tamamen kesileceği uyarısında bulunulmuştur. Benzer biçimde Avrupa devletleri de Kamerun'daki siyasi krizler nedeniyle Kamerun Hükümeti'ni demokratikleşme yönünde çağrılarını yapmaktadır.

Kamerun'da Paul Biya şahsında devam eden tek adam rejiminin Kamerun'u istikrarsızlığa ve daha fazla çatışma alanlarına sürüklediği açıktır. Demokratikleşme yönünde adımlar atmayan ve sistemi biçimde insan hakları ihlallerini sürdüren Kamerun ile herhangi bir askeri ve güvenlik anlaşmasının yapılmaması gerektiğini savunuyoruz ve bu anlaşmanın onaylanmasına dair şerh düşüyoruz.

11.10.2019

Tulay Hatmoğulları Oruç

Adana

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI
İZMİR MİLLETVEKİLİ BİNALİ YILDIRIM'IN
TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
KAMERUN CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 30 Ocak 2018 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
KAMERUN CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

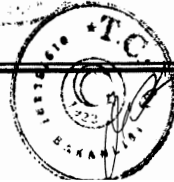
MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
KAMERUN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

ij.0

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
KAMERUN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI**

GİRİŞ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE
KAMERUN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ**

Bundan böyle ayrı olarak "Taraflar" ve müştereken "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır;

Türkiye Cumhuriyeti ve Kamerun Cumhuriyeti'ni birleştiren dostluk ve ortaklık bağlarını göz önüne alarak,

Uluslararası kanunlara, Birleşmiş Milletler Şartı'na ve özellikle uluslararası ihtilafların barışçıl çözümü prensibine ortak taahhütlerini teyit ederek,

İki Devletin egemenlik, bağımsızlık, toprak bütünlüğü ve eşitliğine karşılıklı saygı prensibine dayalı savunma işbirliğinin, iki milletin ortak menfaatleri ve ekonomik etkinliğinin artmasına katkıda bulunacağını göz önünde bulundurarak,

Dolayısıyla, ulusal kanunlarına, uluslararası kanunlara, standartlara, anlaşmalara ve mukavelelere uygun olarak, savunma işbirliklerini derinleştirmek ve pekiştirmeyi arzulayarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE I
AMAÇ**

Bu Anlaşma'nın amacı, MADDE IV'de belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

**MADDE II
KAPSAM**

Bu Anlaşma, aşağıda MADDE IV'de belirtilen ve nihayetinde bu Anlaşmanın altında imzalanan Mutabakat Muhtıraları, Protokoller ve diğer teknik belgelerde ortaya konulan koşullara uygun olarak Taraflarca üzerinde anlaşılan alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe değişimi konularına uygulanır.

**MADDE III
TANIMLAR**

Bu Anlaşma'da kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

1. **Gönderen Taraf;** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.

Kabul Eden Taraf; Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Tarafı ifade eder.

3. **Misafir Personel;** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği asker veya silahlı kuvvetler mensubu sivil şahısları ifade eder.
4. **Misafir Öğrenci;** Gönderen Tarafın Silahlı Kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere, Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarına veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer öğretim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrenciyi ifade eder.
5. **Yakınlar;** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
6. **Kıdemli Personel;** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.
7. **Hibe;** Bir malzeme veya hizmetin bağışlamasını veya bedelsiz devrini ifade eder.
8. **Hizmet;** Taraflar arasındaki bu Anlaşmaya göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi ifade eder.
9. **Lojistik Destek;** ikmal maddeleri ve hizmetlerin satışı, hibesi, devri, tahsisi ve mübadelesini kapsar.
10. **Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme;** Ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi ve malzemedir. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözlü, görsel, manyetik veya basılı şekilde olabilir veya fikri mülkiyet hakları kapsamında bilgi içeren teknolojik veya cihaz formunda olabilir.

MADDE IV ASKERİ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

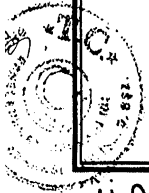
Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

1. Askerî eğitim ve öğretim,
2. Tatbikat/egitimlere veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması,
3. Savunma sanayi,
4. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği ve temas ziyaretleri,
5. Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
6. Askerî istihbarat değişimi,
7. Lojistik iş birliği, hibe ve lojistik sistemler,
8. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri,
9. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma,
10. Barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları ve terörizmle mücadele gibi savaş haricindeki harekâtlar,
11. Haritacılık ve hidrografi,
12. Mesleki gelişim amaçlı personel değişimi,
13. Misafir Personel, danışman veya birlik değişimi.

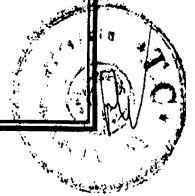
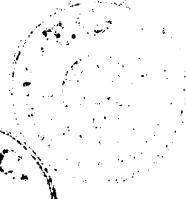
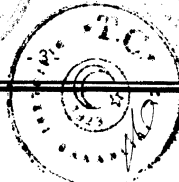
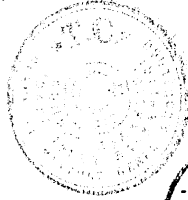
14. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecrübe değişimi,
15. Sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
16. Mayın ve El Yapımı Patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi,
17. Doğal Afet Yardım Harekâtı kapsamında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi,
18. Askerî tarih, arşiv, yayım ve müzecilik,

MADDE V
UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. İş birliği, Tarafların kararına bağlı olarak aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilebilir:
 - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri;
 - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi;
 - c. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda ücretli, ücretsiz veya indirimli ücret karşılığında eğitim, öğretim ve kursların düzenlenmesi;
 - d. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar;
 - e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım;
 - f. Fiili atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin ve liman ziyaretlerinin icrası, müşterek tatbikatların düzenlenmesi;
 - g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi,
 - h. Hibe olarak veya bedeli karşılığında karşılıklı lojistik destek temininde ve mühimmat, malzeme ve hizmet değişiminde bulunulması.
2. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Tarafların ulusal mevzuatlarında öngörülecek onay süreçlerine ve işbu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı uygulama mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilirler.
3. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.
4. Tarafların bu Anlaşma, diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca, hibe şeklinde veya bedeli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir ülkeye devredilemez.
5. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında kendisine hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Gönderen Tarafa yazılı bildirimde bulunur.
6. Taraflar üzerinde anlaşılan zaman aralıklarında düzenli olarak bu anlaşmanın uygulama durumunu değerlendirir.

U.D

MADDE VI
YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı
Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti adına: Kamerun Cumhuriyeti Savunmadan Sorumlu Bakanı
2. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, türünü, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.
3. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VII
GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikri mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.
2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşmanın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, doküman, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı derecede gizlilik derecesi taşıyan kendilerine ait bilgilerin korunması için uygulanan önlemleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgilere aşağıda yer alan çizelgede belirtilen gizlilik derecelerinden uygun olanı verir.

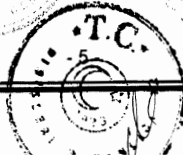
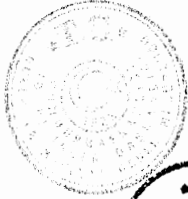
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İçin		Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti İçin	
Top Secret	Çok Gizli	Top Secret	Très Secret
Secret	Gizli	Secret	Secret
Confidential	Özel	Confidential	Confidentiel
Restricted	Hizmete Özel	Restricted	Restreint
Unclassified	Tasnif Dışı	Unclassified	Non classés

3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, bu bilgi ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmadan ifşa edilmez ve üçüncü bir tarafla paylaşılmaz (veya üçüncü bir tarafa devredilmez).
4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Taraflarca belirlenen güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.
5. Taraflar, Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.

6. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak veya devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü kuran Anlaşma'nın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.
7. İhtiyaç duyulması halinde; Taraflar arasında, MADDE IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.
8. Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya üçüncü Tarafların çıkarları aleyhine kullanılamaz.
9. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.
10. Bu Anlaşma'nın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar eder.

MADE VIII HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenci; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde buldukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidirler. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki devletin mevzuatında yer alan veya her iki devlet için uygun olan bir ceza türü uygulanır.
2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.
3. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahiptir.
4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilir.
5. Gönderen Taraf, Misafir Öğrenci ve Misafir Personel üzerindeki münhasır disiplin yargı yetkisini, Kabul Eden Tarafın ülkesinde muhafaza eder. Ancak Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları emrindeki Misafir Öğrenci ve Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.
6. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Gönderen Tarafın personeline disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir. *

Ü.Ö

MADDE IX
TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı geçerlidir.
2. Taraflar, ağır kusur veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.
3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır kusur veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

MADDE X
İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmaz.
2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrenci ve Misafir Personele bu Anlaşma'da veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.
3. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabidir.
4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Tarafın askerî personeli kendi millî uniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır. Ancak, Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı askerî üniformayı giymek zorundadırlar. Bu öğrenciler Gönderen Taraf tarafından verilen bir askerî sembolü tanınmaları için üniformalarına takabilirler.
5. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf, Gönderen Taraftan böyle bir talep geldiğinde, geri çağırılan personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.
6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenir.
7. Misafir Personel ve Yakınları orduvevleri ve askerî kantinlerden Kabul Eden Tarafın düzenlemeleri çerçevesinde yararlanabilirler.
8. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.
9. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.

10. Kabul Eden Taraf, faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinin, mütakabiliyet ilkesi temelinde ve imkân ve imkân ve imkân ve imkân çerçevesinde ücreti mukabili/ücretsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.

11. Misafir Personel ile Misafir Öğrenci seçimi Kabul Eden Tarafın belirleyeceği kriterlere uygun olarak Gönderen Taraf tarafından yapılacaktır.

MADDE XI SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenci, bu Anlaşma gereği her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunmalıdır. Kabul Eden Taraf bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren sağlık raporunu talep edebilir.

2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına göre karşılanır. Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderleri Kabul Eden Taraf tarafından karşılanır.

3. Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık hizmetleri ve acil dış bakım hizmetleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz olarak karşılanır. Acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.

4. Misafir Personel ve yakınlarının sigorta primleri ve tüm tedavi giderleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz veya ücretli olarak karşılanabilir. Kabul Eden Tarafça ücretli verilmesine karar verilmesi durumunda Misafir Personel ve yakınlarının sigorta primleri ve tüm tedavi giderleri Gönderen Devlet veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XII MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harcılık, iaşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumludur.

2. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde, eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler için aşağıdaki hususların karşılanması karşılanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir.

a. Misafir Personel için;

(i) Aylık maaş (esaslar ve miktar Kabul Eden Taraf tarafından kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre belirlenir. Silahlı Kuvvetler mensubu sivil şahıslar, astsubay statüsünde değerlendirilir),

(ii) Eğitim ve öğretim masrafları (ücretli, tenzilatlı veya ücretsiz),

(iii) Giyim-kuşam (sadece kursiyer subay ve astsubayların eğitim-öğretim kurumlarında giyeceği, Kabul Eden Tarafın emsali subay ve astsubaylara verilen istihkak üzerinden).

(iv) Uzmanlık eğitimi alan doktorlar için nöbet ücreti.

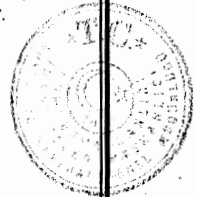
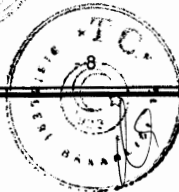
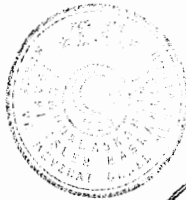
- b. Misafir Öğrenciler için;
- (i) laşe,
 - (ii) Ibate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafirhane veya tesiste),
 - (iii) Harçlık (esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir.),
 - (iv) Eğitim-öğretim masrafları (ücretli, tenzilatlı veya ücretsiz),
 - (v) Giyim-kuşam (Kabul Eden Tarafın emsali öğrenciler için tespit edilmiş olan istihkaklar üzerinden),
 - (vi) Tıp Fakültesi 6'ncı sınıf öğrencilerine doktorkluk stajı (intörn) eğitimi döneminde ödenen ücretler,
3. Türkiye'de verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Kamerun'da verilecek Fransızca dili lisan kursları ücretsizdir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, fizyolojik eğitim, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi, vb.) tam ücretli olarak verilir.
4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye edecektir. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek faturaya istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.
5. Eğitim ve öğretim giderleri, Gönderen Taraf tarafından, her eğitim ve öğretim süresinin sonunda faturanın alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır), Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır.
6. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

MADDE XIII GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Gönderen Taraf Kabul Eden Tarafın yetkili makamlarına ülkelerine giriş yapacak Misafir Personel, Misafir Öğrenciler ve Yakınlarının kimlik bilgilerinin yanı sıra görevlerinin sona erişini ve uygun durumlarda bunu takip eden Kabul Eden Taraf ülkesinden ayrılış tarihlerini önceden bildirecektir.
2. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, Kabul Eden Tarafın yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.
3. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

İ.D

HEM

**MADDE XIV
TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDA
DOĞAN TAAHHÜTLERİ**

Bu Anlaşma'nın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

**MADDE XV
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ**

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilemez.
2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 gün içinde çözümlenemezse, Taraflar 30 gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XVII'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

**MADDE XVI
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME**

Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşma'nın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde görüşmeler başlar. 60 gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XVII'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XVIII'da belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

**MADDE XVII
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME**

1. Bu Anlaşma, 5 yıllık süre için yürürlükte kalır.
2. Bu Anlaşma, taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, beşer (5) yıllık süreler için kendiliğinden uzar.
3. Taraflardan biri Anlaşma'yı herhangi bir zamanda sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşma'nın sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 gün sonra hüküm doğurur.
4. Bu Anlaşma'nın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.

**MADDE XVIII
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ**

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girer.

**MADDE XIX
METİN VE İMZA**

Bu Anlaşma, Ankara/TÜRKİYE'de, 30 Ocak 2018 tarihinde, Türkçe, Fransızca ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı olması durumunda, İngilizce metin geçerlidir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA**

İMZA :

İSİM : Orgeneral Ümit DÜNDAR

UNVAN : Genelkurmay II nci Başkanı

**KAMERUN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA**

İMZA :

İSİM : Joseph BETI ASSOMO

UNVAN : Savunma Bakanı

